

Eksponecijalna funkcija na skupu $\mathbb{C}$ definira se preko reda potencija na sljedeći način:

$$e^z = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{z^n}{n!}, \quad z \in \mathbb{C}. \quad (1)$$

Pripadni red potencija konvergira apsolutno i lokalno uniformno na čitavom skupu $\mathbb{C}$. Dakle, e^z je definirano za svaki $z \in \mathbb{C}$. Nadalje,

- **Apsolutna konvergencija** nam omogućava da s redom smijemo raditi sve algebarske transformacije koje radimo s konačnim sumama. Smijemo mijenjati redoslijed članova u sumi, smijemo članove grupirati po želji, dva apsolutno konvergentna reda množimo tako da množimo njihove članove svaki sa svakim, itd.
- **Lokalno uniformna konvergencija** nam omogućava da pripadni red smijemo derivirati i integrirati član po član.

Dokažimo na temelju definicije (1) osnovno svojstvo eksponencijalne funkcije:

$$e^{z_1} \cdot e^{z_2} = e^{z_1+z_2}, \quad z_1, z_2 \in \mathbb{C}. \quad (2)$$

Zbog apsolutne konvergencije i binomnog teorema raspisivanjem dobivamo

$$\begin{aligned} e^{z_1} \cdot e^{z_2} &= \left(\sum_{k=0}^{\infty} \frac{z_1^k}{k!} \right) \left(\sum_{l=0}^{\infty} \frac{z_2^l}{l!} \right) = \sum_{n=0}^{\infty} \left(\sum_{k+l=n} \frac{1}{k!l!} z_1^k z_2^l \right) = \sum_{n=0}^{\infty} \left(\sum_{k=0}^n \frac{1}{k!(n-k)!} z_1^k z_2^{n-k} \right) = \\ &= \sum_{n=0}^{\infty} \left(\sum_{k=0}^n \frac{1}{n!} \cdot \frac{n!}{k!(n-k)!} z_1^k z_2^{n-k} \right) = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{1}{n!} \left(\sum_{k=0}^n \binom{n}{k} z_1^k z_2^{n-k} \right) = \\ &= \sum_{n=0}^{\infty} \frac{1}{n!} (z_1 + z_2)^n = e^{z_1+z_2} \end{aligned}$$

Nadalje je

$$\cos z = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{(-1)^n}{(2n)!} z^{2n}, \quad \sin z = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{(-1)^n}{(2n+1)!} z^{2n+1}, \quad z \in \mathbb{C} \quad (3)$$

pa uvrstimo li u (1) $z = i\theta$ za neki $\theta \in \mathbb{R}$, dobivamo

$$\begin{aligned} e^{i\theta} &= \sum_{n=0}^{\infty} \frac{(i\theta)^n}{n!} = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{i^n \theta^n}{n!} = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{i^{2n} \theta^{2n}}{(2n)!} + \sum_{n=0}^{\infty} \frac{i^{2n+1} \theta^{2n+1}}{(2n+1)!} = \\ &= \sum_{n=0}^{\infty} \frac{(-1)^n}{(2n)!} \theta^{2n} + i \cdot \sum_{n=0}^{\infty} \frac{i^{2n} \theta^{2n+1}}{(2n+1)!} = \cos \theta + i \cdot \sum_{n=0}^{\infty} \frac{(-1)^n}{(2n+1)!} \theta^{2n+1} = \\ &= \cos \theta + i \sin \theta \end{aligned}$$

Dakle, izveli smo poznatu **Eulerovu formulu**

$$e^{i\theta} = \cos \theta + i \sin \theta, \quad \theta \in \mathbb{R}. \quad (4)$$

Za $\varphi, \theta \in \mathbb{R}$ prema Eulerovoj formuli slijedi

$$e^{i(\varphi+\theta)} = \cos(\varphi + \theta) + i \sin(\varphi + \theta). \quad (5)$$

S druge strane, zbog (2) i (4) slijedi

$$\begin{aligned} e^{i(\varphi+\theta)} &= e^{i\varphi+i\theta} = e^{i\varphi} \cdot e^{i\theta} = (\cos \varphi + i \sin \varphi)(\cos \theta + i \sin \theta) = \\ &= (\cos \varphi \cos \theta - \sin \varphi \sin \theta) + i(\cos \varphi \sin \theta + \sin \varphi \cos \theta) \end{aligned}$$

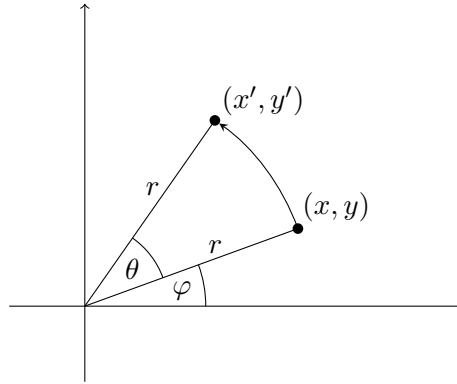
odnosno

$$e^{i(\varphi+\theta)} = (\cos \varphi \cos \theta - \sin \varphi \sin \theta) + i(\cos \varphi \sin \theta + \sin \varphi \cos \theta). \quad (6)$$

Iz (5) i (6) zbog jednakosti kompleksnih brojeva dobivamo poznate adicijske formule

$$\begin{aligned} \cos(\varphi + \theta) &= \cos \varphi \cos \theta - \sin \varphi \sin \theta, \\ \sin(\varphi + \theta) &= \cos \varphi \sin \theta + \sin \varphi \cos \theta. \end{aligned}$$

Neka se točka (x, y) rotacijom oko ishodišta za kut θ preslika u točku (x', y') kako je prikazano na slici.

U polarnim koordinatama vrijedi

$$x = r \cos \varphi, \quad y = r \sin \varphi, \quad x' = r \cos(\varphi + \theta), \quad y' = r \sin(\varphi + \theta).$$

Iz adicijskih formula slijedi

$$x' = r \cos(\varphi + \theta) = r[\cos \varphi \cos \theta - \sin \varphi \sin \theta]$$

$$x' = (r \cos \varphi) \cos \theta - (r \sin \varphi) \sin \theta$$

$$x' = x \cos \theta - y \sin \theta$$

$$y' = r \sin(\varphi + \theta) = r[\cos \varphi \sin \theta + \sin \varphi \cos \theta]$$

$$y' = (r \cos \varphi) \sin \theta + (r \sin \varphi) \cos \theta$$

$$y' = x \sin \theta + y \cos \theta$$

Dobivene relacije

$$x' = x \cos \theta - y \sin \theta \quad (7)$$

$$y' = x \sin \theta + y \cos \theta \quad (8)$$

možemo zapisati u matričnom obliku

$$\begin{bmatrix} x' \\ y' \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \cos \theta & -\sin \theta \\ \sin \theta & \cos \theta \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x \\ y \end{bmatrix}. \quad (9)$$

Matrica

$$R(\theta) = \begin{bmatrix} \cos \theta & -\sin \theta \\ \sin \theta & \cos \theta \end{bmatrix}$$

predstavlja matrični zapis rotacije oko ishodišta za kut θ u kanonskoj bazi.

Relacijama (7) i (8), odnosno relacijom (9) dana je veza između točke (x, y) i transformirane točke (x', y') djelovanjem rotacije oko ishodišta za kut θ .